

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS KEDOSHIM • MAAMAR 1

וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל כו'

“Cuando entren en la tierra y
planten cualquier árbol frutal”

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Leví Itzjak

LikuteiTorah.com

LA PARASHÁ JASÍDICA

likuteitorah.com/es/likutei-torah/kedoshim/1/

1 וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל כו'. ובשנה הרביעית כו'. וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] ברכות קדושים פכ"ה מי יגלה עפר מעיניך אדה"ר [אדם הראשון] כו' והרי בניך ממתינין לערלה שלש שנים כו' ע"ש.

“Y cuando entren en la tierra y planten cualquier árbol frutal”, etc. “Y en el cuarto año”, etc. Nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron en [Midrash] Rabbah, Kedoshim, sección 25: “¿Quién quitará el polvo de tus ojos, Adam, el primer hombre?”, etc.; “y aquí están tus hijos, esperando tres años antes de comer el fruto de orlá”, etc.; véase allí.

2 ומזה יש ראייה לפי"הש"ך [השפתי כהן] על התורה שפי" שמצוה זו הוא תיקון לחטא עץ הדעת

De esto hay una prueba para la explicación del Sifteí Kohen (Shaj) sobre la Torá, quien explica que esta mitzvá es una rectificación del pecado del Árbol del Conocimiento,

שנאמר בו ג"כ כי טוב העץ למאכל ואדה"ר [ואדם הראשון] נצטווה עליו בשעה ט' ובשעה יו"ד עבר ואלו המתין ג' שעות עד שבת היה כל פריו קדש הלולים.

pues también acerca de él se dice: “que el árbol era bueno para comer”. Adam, el primer hombre, recibió el mandamiento respecto de él en la novena hora, y en la décima hora transgredió; si hubiera esperado tres horas, hasta Shabat, “todo su fruto” habría sido “santo, para alabanzas”.

3 וכנגדם נצטוו בנטיעה שלש שנים יהיה לכם ערלים כו' ע"ש וזהו כוונת המדרש והרי בניך ממתינין כו' שבזה הם מתקנים חטא אדה"ר [אדם הראשון] בעץ הדעת כו'

En correspondencia con estas [tres horas], se les ordenó respecto de la plantación: “Durante tres años serán para ustedes como orlá”, etc.; véase allí. Este es el sentido del Midrash: “y he aquí que tus hijos esperan”, etc.: que de este modo rectifican el pecado de Adam, el primer hombre, con el Árbol del Conocimiento, etc.

והנה פי' ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קדש הלולים לה' היינו שהם נאכלין לבעלים בירושלים ודבר זה הלולים לה' הוא שנושאו שם לשבח ולהלל לשמים.

Ahora bien, el significado de “Y en el cuarto año todo su fruto será santo, para alabanzas a Havaíá” es que sus dueños lo comen en Jerusalén; y esto es lo que significa “alabanzas a Havaíá”: que lo llevan allí para ensalzar y alabar al Cielo.

4 והנה כתיב ששם עלו שבטים כו' להודות לשם הוי'. ויש להבין ענין ההודאה וההלילה שאנו מהללים אותו ית' לאיזה ענין הוא הלא הוא ית' מרומם על כל ברכה ותהלה ולו דומיה תהלה

Ahora bien, está escrito: "Allí subieron las tribus", etc., "para dar gracias al Nombre Havaíá". Debemos comprender el sentido del agradecimiento y la alabanza, de que lo alabemos a Él, bendito sea: ¿qué propósito tiene? ¿Acaso no está Él, bendito sea, "por encima de toda bendición y alabanza", y "para Él, el silencio es alabanza"?

אך הענין ע"פ מ"ש ואתה קדוש יושב תהלות ישראל דהנה א"ס ב"ה רם ומתנשא עד אין קץ מגדר התהוות כל העולמות שהוא ב"ה בעצמו קדוש ומובדל כו'

Pero la explicación se basa en lo que está escrito: "Y Tú eres santo, que te sientas sobre las alabanzas de Israel". Pues el Infinito (Ein Sof), bendito sea, es exaltado y enaltecido sin fin, más allá de los límites de la creación de todos los mundos; porque Él, bendito sea, en Sí mismo es santo y separado, etc.

רק התהוות כל העולמות הוא רק מבחי' שמו היינו שכל מדותיו ית' שהוא מהווה בהם כל העולמות הם רק שמותיו ית' בלבד וכמו שם האדם שבפני עצמו אין מצטרף כלל להשם

Más bien, la creación de todos los mundos proviene únicamente del nivel de Su Nombre. Es decir, todos Sus atributos emocionales (midot), bendito sea, mediante los cuales hace existir todos los mundos, son solamente Sus Nombres, bendito sea, y nada más; como el nombre de una persona, que ella no necesita en absoluto para sí misma.

ולכן כדי להמשיך גילוי מדותיו ית' כיון שמצד עצמו הוא קדוש ומובדל מגדר בחי' אלו.

Por lo tanto, para hacer descender la revelación de Sus atributos, bendito sea, dado que Él mismo es santo y está separado de los límites de estos niveles,

הוא ע"י שמשבחים ומהללים אותו במדות אלו שע"י ממשיכים גילוי השמות והמדות. אע"פ [אף על פי] שמצד עצמו לאו מכל אינון מדות איהו כלל

esto se logra alabándolo y ensalzándolo mediante estos atributos, pues así hacemos descender la revelación de los Nombres y los atributos, aunque en Sí mismo "Él no es ninguno de estos atributos en absoluto".

כמו עד"מ באדם כשצריך חבירו אליו להשפעת חסדו והוא באותו העת ככעס ורוגז גדול שנמצא הוא רחוק ממדת החסד עכ"ז [עם כל זה] כשקורא אליו חבירו ומתחיל לשבחו איך

Es como en la analogía de una persona cuyo amigo necesita que le conceda su bondad, mientras que en ese momento está muy enojada y furiosa, de modo que se encuentra lejos del atributo de la bondad. Sin embargo, cuando su amigo la llama y comienza a alabarla, [diciendo] cuán

שהוא בעל חסד גדול ע"ז מעורר אצלו את מדת חסדו שיתגלה אליו שיתן לו את בקשתו

grande es su bondad, con ello despierta en él su atributo de bondad, de modo que este se revela hacia él y le concede lo que pidió.

ואף שמדה זו היה אז בהעלי [בהעלם] גדול אעפ"כ [אף על פי כן] מעוררה ע"י השבח וקריאת שם חסדו כו' ועד"ז יובן הנמשל למעלה ע"ד אחר

Y aunque entonces este atributo estaba muy oculto, aun así lo despierta mediante la alabanza y al llamarlo por el nombre de su bondad, etc. De manera análoga, aunque de otro modo, se comprenderá lo que corresponde en lo Alto:

דהיינו משום שהוא ית' לאו מכל אינון מדות איהו כלל כנ"ל עד שבחי מדות אלו נק' רק שמותיו שהרי בפ"ע [בפני עצמו] א"צ [אין צריך / אינו צריך] כלל להשם.

Es decir, porque Él, bendito sea, "no es en absoluto ninguna de estos atributos", como se mencionó antes, hasta el punto de que estos atributos se denominan únicamente Sus Nombres, pues en Sí mismo no necesita en absoluto un nombre.

5 וא"כ הם בהעלם גדול ועצום כמו שם האדם כשאין קורא לו בו. לכן כדי להמשיך גילוי מדות אלו הוא ע"י קריאת שמותיו ית' שאנו קוראים לו בהם.

Si es así, permanecen en un ocultamiento grande e inmenso, como el nombre de una persona cuando nadie la llama por él. Por lo tanto, para hacer descender la revelación de estos atributos, se los hace aparecer llamándolo por Sus Nombres, bendito sea, con los cuales lo llamamos,

ומשבחים אותו בהם היינו כמו שאומרים ברוך אתה הוי' שהוא ענין הלל ושבח שמהווה הכל מאין ליש y ensalzándolo mediante ellos; es decir, como decimos: "Bendito eres Tú, Havaiá", lo cual constituye una alabanza y una exaltación: que Él hace existir todo, de la nada a algo.

עייז הקריאה ממשיכים גילוי שם הוי' שימשך אלינו שיהווה את הכל כמבואר כ"ז [כל זה] במק"א [במקום אחר] ע"פ ואני נתתי לך שכם אחד כו' ע"ש באר היטב.

Mediante este llamado hacemos descender la revelación del Nombre Havaíá, para que descienda hasta nosotros y haga existir todo. Todo esto se explica en otro lugar, a propósito del versículo: “Y te he dado una porción”, etc.; véase allí, donde se explica con claridad.

6 וזהו פי' הפסוק ואתה קדוש יושב תהלות ישראל כלומר שהוא ית' מצד עצמו קדוש ומובדל ושיהיה יושב ונמשך למטה שהמשכה נק' בשם ישיבה.

Este es el significado del versículo: “Y Tú eres santo, sentado sobre las alabanzas de Israel”. Es decir, Él, bendito sea, en Sí mismo es santo y está separado; y que esté “sentado” y sea atraído hacia abajo —pues la atracción hacia abajo se denomina “sentarse”—,

כמו היושב שמשפיל קומתו. הוא ע"י תהלות ישראל שע"י ההילול והשבח גורמים הגילוי והמשכה ולכן הילול ג"כ לי [לשון] הארה כמו בהלו נרו עלי ראשי

como quien se sienta y baja su estatura— se produce mediante “las alabanzas de Israel”: a través de la alabanza y la exaltación, ellos provocan la revelación y la atracción hacia abajo. Por eso, hillul (alabanza) también es un término para la iluminación, como en “Cuando Su lámpara brillaba (behilo) sobre mi cabeza”.

וזהו ששם עלו שבטים כו' להודות לשם הוי' דקאי עמ"ש לעיל מיניה ירושלים הבנויה כעיר שחבורה לה יחדו שהוא בחי' ירושלים של מעלה

Y este es [el significado de] “Pues allí subieron las tribus”, etc., “para dar gracias al Nombre Havaíá”, que se refiere a lo escrito justo antes: “Jerusalén, edificada como una ciudad unida a ella”, que corresponde al nivel de la Jerusalén de Arriba;

דהיינו ברוך ה' מן העולם ועד העולם להמשיך מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא וכמ"ש מזה בד"ה אלה פקודי המשכן משכן העדות כו'. ועד"ז הוא ענין יהיה כל פרי קדש הלולים להוי':

es decir, “Bendito sea Havaíá desde el mundo hasta el mundo”, para atraer desde el mundo oculto al mundo revelado, como se explica sobre esto en el discurso que comienza “Estos son los cómputos del Mishkán, el Mishkán del Testimonio”, etc. En este mismo sentido se entiende el asunto de “todo su fruto será santo, para alabanzas a Havaíá”.

7 ב והנה בזח"ג [בזהר חלק ג] **ס"פ קדושים דפ"ז** [דפרק ז'] **סע"א** [סוף עמוד א] **פ"י שם ענין שלש שנים כו' שנה הרביעית דא כנס"י** [כנסת ישראל] **דאיהי קיימא רביעאה לכורסיא**

2. Ahora bien, en el Zohar, Parte III, al final de Parshat Kedoshim, folio 87, fin del lado a, allí se explica el asunto de los tres años, etc.: “El cuarto año: esto es la Congregación de Israel (Kneset Israel), que se yergue como la cuarta [pata] del Trono,

דהא כדין מזדווג בה קוב"ה [קודשא בריך הוא] **בכנס"י** [בכנסת ישראל] **(ועמ"ש ע"פ יהודה אתה בת"א** [בתורה אור] **פ' ויחי) והרמ"ז** [והרב משה זכות] **בפ' וירא דף צ"ז סע"ב** [סוף עמוד ב] **פ"י**

pues entonces el Santo, bendito sea, se une con ella, con la Congregación de Israel” (y véase lo escrito sobre el versículo “Yehudá, tú”, en Torah Ohr, Parshat Vayejí). Y el Ramaz (Rabí Moshé Zacuto), en Parshat Vayerá, folio 97, fin del lado b, explica

כי בשלש שנים הראשונים לנטיעת האילן בארץ מקבלת הארץ עליונה מבחי"ג ספירות אחרונות שהם נה"י [נצח הוד יסוד] **ובשנה הרביעית מקבלת מתפארת כו' ואזי דוקא הלולא אשתכח.**

que durante los tres primeros años desde que se planta el árbol en la tierra, la Tierra suprema recibe del nivel de las tres Sefirot inferiores, que son Nétzaj, Hod y Yesod, y en el cuarto año recibe de Tiféret (belleza), etc.; y específicamente entonces “se encuentra la celebración nupcial (hilulá)”.

8 ואמנם אין זה מובן דאף אם מקבלת מנה"י [מנצח הוד יסוד] **מדוע יהיה בהפירות איסור כ"כ** [כל כך] **להיות ערלים לא יאכל ואסורים בהנאה.**

Sin embargo, esto no se entiende: aunque reciba de Nétzaj (victoria), Hod (esplendor) y Yesod (fundamento), ¿por qué habría de haber una prohibición tan severa respecto de los frutos, de modo que sean orlá, “no se comerán”, y esté prohibido obtener de ellos cualquier beneficio?

אלא ודאי הטעם כמ"ש בפרדס שער כ"ד בסופו דמ"ש שלש שנים יהיה לכם כו' זהו כנגד ג' קליפות הטמאות שנוכר במרכבת יחזקאל רוח סערה כו' והרביעית הוא קליפה דקה הנק' נוגה שיכולים להעלותה.

Más bien, la razón es ciertamente como está escrito en el Pardes, Sha'ar 24, al final: lo que está escrito: “Durante tres años serán para ustedes”, etc., corresponde a las tres kelipot impuras mencionadas en la Carroza de Yejezkel: “un viento de tormenta”, etc.; y la cuarta es la kelipá tenue llamada Nogá, que puede elevarse.

9 וכ"כ [וכן כתב] בספר שערי אורה שער חמישי בענין ג' פעמים כי אמילם וכ"כ [וכן כתב] בזח"ב [בזהר חלק ב'] פקודי דף רמ"ד ע"ב שלש שנים כו'.

Y así está escrito en el libro Shaarei Orah, Quinta Puerta, acerca de las tres veces que aparece “pues los cortaré (amilam)”;

y así está escrito en el Zohar, Parte II, Pekudei, folio 244, lado b: “tres años”, etc.

וא"כ מה זה ענין לדברי הרמ"ז [הרב משה זכות] דלעיל ע"פ המאמר דפ' קדושים דפ"ז [דפרק ז'] שתולה ענין ג' שני ערלה בקבלתה מנה"י [מנצח הוד יסוד] כו' ובשנה הרביעית שמקבלת מתפארת הוא בחי' זווגא והלולא.

Si es así, ¿qué relación tiene esto con las palabras del Ramaz citadas antes, basadas en el pasaje de Parashat Kedoshim, folio 87, que vincula los tres años de orlá con su recepción de Nétzaj, Hod y Yesod, etc., y [dice que] en el cuarto año, cuando recibe de Tiféret, se trata del nivel de unión y celebración nupcial (zivuga vehilula)?

10 והענין כי הדבור עליון נקרא בשם נקבה ומקבל לגבי המדות עליונות שנק' בשם משפיע ודכר כמ"ש זכר חסדו והענין דמבשרי אחזה כי

La explicación es que el habla suprema recibe el nombre de “femenina” y “receptora” en relación con los atributos supremos, que reciben los nombres de “dadores” y “masculinos”, como está escrito: “Recordó (zajar) Su bondad”. Y la explicación, siguiendo el principio “desde mi carne contemplo”, es que

הנה הדבור מקבל מהקול היוצא מהבל הלב דרך הקנה. והלב הוא משכן המדות ולכן אין האדם מדבר אלא במה שלבו חפץ ומתאוה.

el habla recibe de la voz, que sale del aliento del corazón a través de la tráquea; y el corazón es la morada de los atributos. Por eso, la persona habla únicamente de aquello que su corazón quiere y desea.

11 והנה אנו רואים פנימית המדה איננה מתלבשת בדבור כלל כ"א רק חיצונית המדה וכמו שאנו רואים.

Ahora bien, vemos que la dimensión interior (pnimiut) de un atributo no se inviste en absoluto en el habla, sino únicamente la dimensión exterior (jitzoniut) del atributo, como podemos observar.

כשהאדם בהתפעלות כעס גדול אזי לא יוכל לדבר כלל וזה מפני שעצמיות ותוקף המדה איננה יכולה להתלבש באותיות כלל וכמ"ש ג"כ בד"ה תקעו בחודש שופר שלכן קול השופר הוא קול פשוט בלי אותיות מפני

Cuando una persona está agitada por una gran ira, no puede hablar en absoluto. Esto se debe a que la esencia y la intensidad del atributo no pueden investirse en letras. Como también se explica en el discurso que comienza "Toquen el shofar en la Luna Nueva": por eso el sonido del shofar es un sonido simple, sin letras, porque

שהוא צעקה מפנימית הלב מה שלא יכול להתלבש באותיות. וה"ע [וזהו ענין] קלא פנימאה. משא"כ הקול המתלבש באותיות הוא רק אחוריים וחיצוניות של המדה.

es un clamor que proviene de la interioridad del corazón, que no puede investirse en letras. Este es el concepto de la "voz interior" (kala penimaá). En cambio, la voz que se inviste en letras es únicamente el dorso (ajoráyim) y la dimensión exterior del atributo.

12 והנה הקול כלול מג' בחי' אש מים רוח כמ"ש בת"א [בתורה אור] פ' ויצא בד"ה ושכתי בשלום.

Ahora bien, la voz está compuesta de tres aspectos: fuego, agua y aire (rúaj), como se explica en Torah Ohr, Parshat Vayetzei, en el discurso que comienza "Y volveré en paz".

וזהו ענין שעולם הדבור נק' עלמא דנוק' [דנוקבא] לגבי המדות ע"ד תשישות כח כנקבה דהיינו שאין נמשך בהדבור מעצמיות המדות כ"א מעט מזער מן המדות כו' וכן עד"מ למעלה

Esto es lo que significa que el mundo del habla sea llamado "el mundo de lo femenino" (alma denukvá) en relación con los atributos, a la manera de "debilidad de fuerza, como una mujer"; es decir, en el habla no se transmite nada de la esencia de los atributos, sino apenas una porción muy pequeña de ellos, etc. Y lo mismo sucede, a modo de analogía, Arriba:

שהרי כתיב לעולם ה' דברך נצב בשמים שאותיות ותיבות של מאמר יהי רקיע נצב ומלובשים ועומדים בתוך רקיע השמים להחיותם כמ"ש בס"ב [בספר של בינונים] ח"ב [חלק ב'] וכ"ה במדרש תלים.

pues está escrito: "Para siempre, Havaia, Tu palabra permanece en los cielos": las letras y las palabras de la expresión "Que haya un firmamento" "permanecen", revestidas y asentadas dentro del firmamento de los cielos, para darles vida, como está escrito en Sefer Shel Beionim (Tanya), parte II; y así también se afirma en Midrash Tehillim.

13 והרי הרקיע הוא בעל גבול אי"כ כבר נתצמצם דיבור זה להיות מתלבש תוך בעל גבול.

Ahora bien, el firmamento es limitado; por lo tanto, esta expresión ya se ha contraído para poder revestirse dentro de algo limitado.

משא"כ המדות עליונות הן בבחי' אין סוף כו'. אלא זהו מפני שהדבור מקבל רק ע"י צמצום מבחי' אחוריים וחיצוניות מהמדות כו'

En cambio, los atributos suprenales se encuentran en un estado de infinitud, etc. Pero esto se debe a que el habla recibe solo mediante una contracción (tzimtzum), del nivel posterior y de la dimensión exterior de los atributos, etc.

ל כן אח"כ מתחלק לחלקים בדבור ע"י ה' מוצאות שיומשך בבחי' גבול וכמ"ש במ"א בד"ה אדני שפתי תפתח.

Por eso, después se divide en partes dentro del habla, mediante los cinco puntos de articulación, para que se extienda de manera limitada, como se explica en otro lugar, en el discurso que comienza: "Ado-nai, abre mis labios".

[בסידור שער ר"ה [ראש השנה] (ועיין בפרדס ערך גבול). וז"ש [וזהו שכתוב] באד"ר [באדרא רבא] דנשא דף קמ"א ע"ב ונקיב כו']

[En el Sidur, en la sección de Rosh HaShaná.] (Y véase el Pardes, entrada "Guevul" [límite].) Y esto es [lo que significa] lo escrito en la Idra Rabá, en Naso, folio 141, lado b: "y perforó", etc.

ובע"ח [ובעץ חיים] שער הכללים פ"י [פרק י' / פרשה י'] שלכן נקראת נקבה נקב ה' פי' ה' מוצאות הדבור מקבלים מהמדות ע"י נקב

Y en Etz Jaim, Sha'ar HaKelalim, capítulo 10: por eso se la llama nekevá (femenino), nekev-hei; es decir, los cinco (hei) puntos de articulación del habla reciben de los atributos por medio de un ne-kev (abertura),

דהיינו מיעוט האור ונתחבר נקב זה עם ה' תתאה ונעשית נקבה כו' וכ"כ [וכן כתב] עוד בהיכל ששי שער ל"ג פ"ב [פרק ב'].

es decir, una disminución de la luz; y esta abertura se unió a la hei inferior y se convirtió en nekevá, etc. También escribió lo mismo en el Sexto Heijal, Sha'ar 33, capítulo 2.

14 ובשער ל"ד הוא שער הירח. וזהו ענין הנז"ל [הנזכר לעיל] שהדבור מקבל מבחי' נה"י [נצח הוד יסוד] שהם הבחי' תחתונה שבמדות וע' באג"ה [באגרת הקודש] סי' י"ט בד"ה עוטה אור כשלמה.

Y en Sha'ar 34, que es la Puerta de la Luna. Este es el asunto mencionado anteriormente: el habla recibe del nivel de Nétzaj, Hod y Yesod, que son el nivel más bajo de los atributos. Véase también Iggeres HaKodesh, sección 19, en el discurso que comienza: "Se cubre de luz como de un manto".

אך אחר שנבנה בחי' הדבור ע"י קבלתו מבחי' נה"י [נצח הוד יסוד] ואחוריים של המדות עוד אח"כ מאיר בהדבור מבחי' עצמיות המדות.

Pero, después de que el nivel del habla se ha formado al recibir del nivel de Nétzaj, Hod y Yesod y de la parte posterior de los atributos, luego también resplandece en el habla algo del nivel de la esencia de los atributos.

15 וזהו הנקרא יחוד דכר ונוקבא שעם היות שהדבור מצד עצמו נק' עלמא דנוק' [דנוקבא] להאיר בבחי' גבול ותכלית.

Esto es lo que se llama la unión de lo masculino y lo femenino (dejar venukvá): aunque el habla, en sí misma, se denomina «el mundo de lo femenino», para irradiar dentro de los límites y de lo finito,

אבל היחוד היינו שיאיר בו מבחי' המדות עצמן שנק' עלמא דדכורא כנ"ל ועיין מזה בד"ה אדני שפתי תפתח הנ"ל בפ"י בקול דברי אלקים חיים

la unión, sin embargo, significa que en ella irradia algo del nivel de los atributos mismos, que se denominan «el mundo de lo masculino» (alma de-dejurá), como se mencionó antes. Véase sobre esto el discurso que comienza «Ado-nai, abre mis labios», mencionado anteriormente, acerca de la explicación de «con la voz de las palabras del D'os viviente».

וכמו עד"מ שיש הפרש באדם בין דבור שמדבר דברי חול לדבור שמדבר דברי חכמה כו'

Es como, a modo de analogía, la diferencia que hay en una persona entre el habla con la que dice palabras mundanas y el habla con la que dice palabras de sabiduría, etc.

ועד"ז נק' עשרה מאמרות מילין דהדיוטא לגבי הקב"ה שבהם מאיר רק מבחי' נה"י [נצח הוד יסוד] להוות מאין ליש והיש נראה דבר נפרד.

Del mismo modo, las Diez Expresiones se llaman «palabras de gente común» (milin dehedyota) en relación con el Santo, bendito sea, pues en ellas solo irradia el nivel de Nétzaj, Hod y Yesod, para hacer existir algo a partir de la nada, y lo existente aparece como una entidad separada.

אבל עשרת הדברות נמשך בהם מבחי' פנימיות חכמתו ורצונו ית'. והיה גילוי אלקותו ית' שלא בבחי' העלם והסתר כו' ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] (פ"ט דברכות דנ"ח סע"א [סוף עמוד א]) והתפארת זו מתן תורה.

Pero en las Diez Declaraciones se atrajo algo del nivel de la dimensión interior (pnimiut) de Su sabiduría y voluntad, bendito sea, y hubo una revelación de Su Divinidad, bendito sea, no en forma de ocultamiento y encubrimiento, etc. Por eso nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron (Berachos, capítulo 9, folio 58, final del lado a): «Y la Tiféret (belleza)»: esto es la entrega de la Torá».

כי בחי' יחוד זה דהיינו תוספת האור עליון בהדבור ביותר על המדה הקצובה. נמשך ע"י מדת תפארת שלמעלה מבחי' נה"י [נצח הוד יסוד].

Pues este nivel de unión —es decir, el agregado de luz suprema en el habla más allá de la medida fija— se atrae por medio del atributo de Tiféret, que está por encima del nivel de Nétzaj, Hod y Yesod,

שנקרא בריח התיכון המבריא מן הקצה אל הקצה (עי' [עיינן] זח"ב [זהר חלק ב'] תרומה קע"ה ב' ובאג"ה [ובאגרת הקודש] סי' י"ב).

que se llama «la barra central, que atraviesa de un extremo al otro» (véase el Zohar, parte II, Terumah, 175b, e Iggeres HaKodesh, sección 12).

כי פי' תפארת הוא ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] ספ"ו דאבות כל מה שברא הקב"ה לא בראו אלא לכבודו שנאמר ולכבודי בראתיו כו'

Pues el significado de Tiféret es semejante a lo que dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria, al final del capítulo 6 de Avos: «Todo lo que el Santo, bendito sea, creó, lo creó únicamente para Su gloria, como está dicho: “Y para Mi gloria lo creé”», etc.;

ופי' בשל"ה [בשני לוחות הברית] דל"ט ע"ב דהיינו כדי שיהיה גילוי אלהותו ית' למטה ע"ד אתה הראית לדעת כי הוי' הוא האלקים אין עוד מלבדו.

Y el Shelah (Shnei Luchos HaBris), folio 39, lado b, explica: es decir, para que haya una revelación de Su Divinidad, bendito sea, abajo, a la manera de “Se te ha mostrado para que sepas que Havaíá es D'os; no hay nada fuera de Él”,

וע"ד וידעו מצרים כי אני הוי' כו' וכמ"ש ואולם חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ כו'

y a la manera de “Y Egipto sabrá que Yo soy Havaíá”, etc., y como está escrito: “Pero, ciertamente, tan cierto como que Yo vivo, la gloria de Havaíá llenará toda la tierra”, etc.,

וכדמסיים באבות שם ואומר ה' ימלוך לעולם ועד כו' (ועיין מענין ולכבודי בראתיו בזח"ב [בזהר חלק ב'] תרומה דקני"ה ע"א).

y como concluye allí en Avot: “Y dice: ‘Havaiaá reinará por siempre jamás’”, etc. (Y véase sobre el tema de “Y por Mi gloria lo creé” en el Zohar, Parte II, Terumah, folio 155, lado a).

והיינו שיהיה גילוי יקר תפארת גדולתו ית' וכמשארז"ל [וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים והיינו בשביל להיטיב לברואיו להחיות רוח שפלים שיכירו וידעו יקר תפארת א"ס ב"ה כו'

Es decir, que haya una revelación de la preciosa gloria (Tiféret) de Su grandeza, bendito sea, como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “El Santo, bendito sea, deseó tener una morada en los mundos inferiores”. Y esto es para hacer el bien a Sus criaturas, “para revivir el espíritu de los humildes”, a fin de que reconozcan y conozcan la preciosa gloria del Infinito (Ein Sof), bendito sea, etc.

ועיין בשערי אורה שער חמישי גבי דע כי לכך נקרא תפארת כו' כי תפארת פי' הוא לשם הוי' כו' דהיינו הראות גדולתו ותפארתו כו' עד שהתפארת עולה למעלה עד א"ס כו' ע"ש באריכות.

Y véase Shaarei Orah, Quinto Portal, en “Has de saber que por eso se llama Tiféret”, etc.: pues el significado de Tiféret es [gloria] para el Nombre Havaiaá, etc.; es decir, la manifestación de Su grandeza y de Su gloria, etc., hasta que Tiféret asciende a lo alto, hasta el Infinito, etc. Véase allí extensamente.

16 ולכן ת וספת האור בהדבור עליון ע"ד ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי

Por lo tanto, la adición de luz en el habla suprema se produce en el sentido de “Y se revelará la gloria de Havaiaá, y toda carne verá junta que la boca”,

ה' דבר זהו נמשך הכל ע"י המדת תפארת ועד"ז נאמר מוליך לימין משה זרוע תפארתו כו' וכתוב לעשות לך שם תפארת כו'.

“de Havaiaá ha hablado”: todo esto se prolonga a través del atributo de Tiféret. Del mismo modo, se dice: “Quien condujo a la derecha de Moshé el brazo de Su gloria (tiféret)”, etc., y está escrito: “para hacer para Ti un Nombre de gloria (tiféret)”, etc.

17 ולכן נקי זה יחוד תפארת ומלכות כו' וזהו ג"כ שמתפארת שבעליון נעשה כתר לתחתון כי הכתר הוא הרצון ובחי' רצון זה להאיר למטה נמשך מבחי' תפארת שבעליון כו'

Por lo tanto, esto se llama la unión de Tiféret (belleza) y Maljut (soberanía), etc. Y esto también explica [por qué] de la Tiféret del nivel superior se forma el Kéter (la Corona) del nivel inferior: pues Kéter es la voluntad, y este nivel de voluntad de irradiar hacia abajo se deriva del nivel de Tiféret del nivel superior, etc.

שמדה זו גורמת הגילוי כנ"ל וזהו ומהללים לשם תפארתך אשר מבואר למעלה שבחי' ההילול והשבח למעלה גורם גילוי האור.

pues este atributo causa la revelación, como se mencionó antes. Y esto es [lo que significa] “y [nosotros] alabamos el Nombre de Tu Tiféret”: pues se explicó antes que la alabanza y la exaltación causan la revelación de la luz en lo Alto.

ואיך הוא הגורם אלא ע"י שזהו העלאת מ"נ [מייך נוקבין] לבחי' תפארת והוא המאיר ע"י להיות גילוי יקר תפארתו כנ"ל והיינו ומהללים לשם תפארתך היינו תפארת ומלכות כו':

¿Y cómo la causa? Únicamente porque esto constituye una elevación de mayin nukvin (aguas femeninas) al nivel de Tiféret, y es [Tiféret] la que irradia por medio de ello, para que se revele Su preciosa gloria, como se mencionó antes. Y esto es “y [nosotros] alabamos el Nombre de Tu Tiféret”: es decir, Tiféret y Maljut, etc.

18 ג ומכ"ז [ומכל זה] יובן ההפרש בין ג' שנים הראשונות של נטיעת האילן שרומז לז"א בארץ העליונה

3. De todo esto se entenderá la diferencia entre los primeros tres años desde que se planta el árbol, que alude al Zeir Anpín (los atributos emocionales) en la Tierra superior,

שהיא הדבור שאזי אין מאיר רק בחי' נה"י [נצח הוד יסוד] עד"מ חיצוניות הקול שכלול מג' בחי' אש רוח מים כנ"ל ואזי ההארה בהדבור מעט מזער כנ"ל.

que es el habla: entonces solo brilla el nivel de Nétzaj, Hod y Yesod, a modo de analogía, la dimensión exterior de la voz, que está compuesta de tres aspectos —fuego, aire y agua—, como se mencionó antes; entonces, la iluminación en el habla es muy escasa, como se mencionó antes.

אבל בשנה הרביעית שהוא בחי' תפארת הנה ע"י מאיר בהדבור תוספת אור מרובה על העיקר כו'

Pero en el cuarto año, que corresponde al nivel de Tiféret, por medio de esto brilla en el habla una luz adicional que supera a la principal, etc.,

ונקרא יחוד קול ודבור ע"ד קול דודי דופק פתחי לי כו' קול דודי הנה זה בא מדלג כו' וזהו ענין הקל קול יעקב הוא בריח התיכון כו'.

y esto se llama la unión de la voz y el habla, como en «La voz de mi amado llama a la puerta: “Ábre-me”», etc.; «La voz de mi amado! He aquí que viene, saltando», etc. Y este es el sentido de «La voz es la voz de Yaakov»: [Yaakov] es la barra central, etc.

19 ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] בת שלש שנים ויום אחד מתקדשת בביאה כו' כי מקודם אינה ראויה ליחוד ועד"ז הוא משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] בן שלש שנים הכיר אברהם את בוראו כו' וז"ש [וזהו שכתוב] והוא איבא לא אשתלים באשלמותא עד תלת שנים.

Por eso dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “Una niña de tres años y un día puede ser desposada mediante la unión”, etc., pues antes de esa edad no es apta para la unión. En la misma línea está lo que dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “A los tres años, Avraham reconoció a su Creador”, etc. Y esto es lo que está escrito: “Y ese fruto no alcanza su plenitud hasta los tres años”;

שאין מאיר עליו מבחי' תפארת. שיהי' [שיהיה] ראוי לפאר את הקב"ה עליו כאמור ברוך אתה הוי". עד שנה הרביעית כו'.

pues no resplandece sobre él la luz del nivel de Tiféret, de modo que sea apto para glorificar al Santo, bendito sea, por medio de él, diciendo: “Bendito eres Tú, Havaíá”, hasta el cuarto año, etc.

אך עיקר הענין הוא לפי שע"י עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] נתגברו הקליפות וכענין מ"ש בזח"א [בזהר חלק א] לך לך דע"ט סע"ב [סוף עמוד ב] ע"פ והכנעני אז בארץ כי ארור כנען עבד עבדים שהוא מג' קליפות הטמאות.

Pero la esencia del asunto es que, por medio del Árbol del Conocimiento del Bien y del Mal, las kelipot se fortalecieron, en consonancia con lo escrito en el Zohar, Part I, Lech Lecha, folio 79, end of side b, acerca del versículo “Y el cananeo estaba entonces en la tierra”: “Maldito sea Canaán, siervo de siervos”, pues pertenece a las tres kelipot impuras.

20 ומחמת חטא הנ"ל היה לו אחיזה בארץ וע"ש בפ' נח דע"ג א' ב'. אך זהו דוקא בג' שנים הראשונים שאין

מאיר בהארץ שהוא עולם הדבור רק מבחי' נה"י [נצח הוד יסוד] שהוא בחי' צמצום והסתר

Y debido al pecado mencionado, él tuvo dominio en la tierra; véase allí, en Parshas Noaj, folio 73, lados a y b. Pero esto ocurre específicamente durante los primeros tres años, cuando en la tierra — que es el mundo del habla— solo brilla el nivel de Nétzaj, Hod y Yesod, que es un nivel de tzimtzum (contracción) y ocultamiento;

אזי יש להם יניקה וכמ"ש בענין חרנה מבחי' גרון נמשך חרון כו' וע"ד הנז' [הנוכח] בד"ה במדבר סיני בענין מדבר במ"ם פתוחה כו'

entonces ellos pueden recibir vitalidad, como se explica respecto de "hacia Jarán" (Jaraná): del nivel de garón (garganta) se deriva jarón (ira), etc.; y de manera similar a lo mencionado en el discurso que comienza "En el desierto del Sinaí", respecto de midbar (desierto), escrito con una mem abierta, etc.

אבל כשמאיר בהדבור מבחי' תפארת קו האמצעי תוספת אור אין להם יניקה כו' כי האור דוחה את החשך וכמ"ש כהמס דונג מפני אש יאבדו

Pero cuando brilla en el habla una luz adicional del nivel de Tiféret, la línea central, ellos no pueden recibir vitalidad, etc., pues la luz aleja la oscuridad, como está escrito: "Como se derrite la cera ante el fuego, perecerán".

(כמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] פרק י"ט ועמ"ש בד"ה כיצד מרקדין גבי ובית הלל אומרים כו' ומ"ש בפ' צו בד"ה משמח חתן וכלה כו').

(Como se explica en Sefer Shel Beinonim, capítulo 19; y véase lo escrito en el discurso que comienza "¿Cómo se baila?", respecto de "Y Beit Hilel dicen", etc.; y lo escrito en Parshas Tzav, en el discurso que comienza "Quien alegra al novio y a la novia", etc.).

ולכן כ"ז [כל זה] הוא בעץ מאכל דוקא דוגמת עץ הדעת כו' והנה ע"י דחייה זו דאתכפיא סט"א [סטרא אחרא] כששובר תאוותו וממתין ג' שנים כו' ע"ז אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] להיות ובשנה הרביעית גילוי יקר תפארת גדולתו ית'.

Por eso, todo esto se aplica específicamente a un árbol frutal, como el Árbol del Conocimiento, etc. Ahora bien, mediante este rechazo, por el cual se subyuga la sitra ajra (el otro lado), cuando uno vence su deseo y espera tres años, etc., por medio de esto "se eleva la gloria del Santo, bendito sea", de modo que "en el cuarto año" se revela la preciosa gloria de Su grandeza, bendito sea.

21 וזהו ועתה מודים אנחנו לך ומהללים לשם תפארתך. כי הנה באמת זה שיהי' [שיהיה] אצילת מדת התפארת הוא ג"כ ע"י קדימת הצמצום ומקום פנוי המכואר בע"ח [בעץ חיים]

Y esto es [lo que significa]: “Y ahora te damos gracias y alabamos el Nombre de Tu Tiféret”. Pues, en verdad, la emanación misma del atributo de Tiféret también se produjo mediante el tzimtzum (contracción) previo y el espacio vacío (makom panui) explicado en Etz Chaim,

שהרי מצד עצמו לאו מכל אליו מדות איהו כלל רק בשביל להיטיב לברואיו צמצם א"ע [את עצמו] במדות אלו כנודע.

pues, en cuanto a Él mismo, “no es en absoluto ninguna de estas cualidades”; solo para hacer el bien a Sus criaturas se contrajo en estas cualidades, como es sabido.

22 וא"כ גם בחי' תפארת התהוותה לאחר הצמצום כשאר המדות רק שהיא מקור להן. ולכן נאמר מודים אנחנו לך ומהללים לשם תפארתך.

Si es así, también el nivel de Tiféret (belleza) llegó a existir después del tzimtzum (contracción), como los demás atributos, salvo que es su fuente. Por eso se dice: “Te damos gracias y alabamos el Nombre de Tu Tiféret”.

פי' לך היינו מהותו עצמותו ית' אין שייך רק הודאה ולא הילול כי הוא ית' נורא תהלות ולו דומיה תהלה.

El significado de “a Ti” es Su propio ser y esencia, bendito sea; a Él solo corresponde dar gracias, no alabarlo, pues Él, bendito sea, es “imponente en alabanzas”, y “para Él, el silencio es alabanza”.

23 והתהלה אינו רק לבחי' שמו ית' ולכן ממלי' דא"ס נעשה כתר לאצי' כי אין ערוך לגבי א"ס שיהיה שייך באמת בחי' תפארת בהעצמות משבחי' שמשבחי' [שמשבחים] אותו העולמות וכו' וכענין אמת אמר אל יברא כו'

La alabanza se aplica únicamente al nivel de Su Nombre, bendito sea. Por eso, de la Maljut del Infinito (Ein Sof) se forma el Kéter de Atzilut: pues no hay comparación alguna con el Infinito que permita que un nivel de Tiféret se aplique verdaderamente a la Esencia por la exaltación con que los mundos lo exaltan, etc.; como en el asunto de “La Verdad dijo: ‘Que no sea creado’”, etc.

רק מבחי' מלי' דא"ס נמשך מקור להיות כתר לאצילות רק אחר שנאצלו אצי' ע"ס [עשר ספירות] אזי מתפארת שבעליון נעשה כתר לתחתון כו'

Más bien, del nivel de la Maljut del Infinito se extiende una fuente para que sea el Kéter de Atzilut; solo después de que fueron emanadas las diez Sefirot de Atzilut, del Tiféret del nivel superior se forma el Kéter del nivel inferior, etc.

והנה ענין מ"ע [מצות עשה] ומל"ת [ומצות לא תעשה] זהו כענין ברכה והודאה (כמ"ש בד"ה אלה פקודי המשכן) ולכן קיום מצות ל"ת [לא תעשה] דשלש שנים יהיה לכם ערלים כו' זהו כענין מודים אנחנו לך.

Ahora bien, el asunto de los mandamientos positivos y los mandamientos prohibitivos es como el asunto de la bendición y el agradecimiento (como se explica en el discurso que comienza "Estos son los cómputos del Mishkán"). Por lo tanto, el cumplimiento de la prohibición "Durante tres años serán para ustedes orlá", etc., es como "Te damos gracias".

ועי"ז אח"כ ומהללים לשם תפארתך היינו יהיה כל פרי קדש הלולים ועמ"ש בת"א [בתורה אור] פ' מקץ בד"ה רני ושמחי בפ"י נר הוי' נשמת אדם.

Y por medio de esto, después, [viene] "y alabamos el Nombre de Tu Tiféret"; es decir: "todo su fruto será santo, para alabanzas". Véase lo escrito en Torah Ohr, Parshas Mikeitz, en el discurso que comienza "Canta y alégrate", acerca de la explicación de "La lámpara de Havaia es el alma del hombre".

כל הנשמה תהלל יה. כי יתרון האור נמשך מן החו' ל וכמ"ש בד"ה בשלח פרעה.

[y] "Que toda alma alabe a Yah". Pues la ventaja de la luz se extrae de la oscuridad, como se explica en el discurso que comienza "Cuando el Faraón envió",

בענין קליפה קדמה לפרי כו' ע"ש לכן ע"י קיום המצוה בשלש שנים דערלה עי"ז אח"כ פרי קדש כו' acerca del asunto de que "la kelipá precede al fruto", etc.; véase allí. Por lo tanto, mediante el cumplimiento del mandamiento durante los tres años de orlá, gracias a ello, después su fruto será "santo", etc.,

וכעין מ"ש ברכות בראשית פ"א [פרק י"א] ע"פ אשר ברא אלקים לעשות כל מה שנברא כשי"ב [בששת ימי בראשית] צריכים עשייה כו' דהיינו לתקן ע"ש.

como lo escrito en [el Midrash] Rabbah, Bereshis, sección 11, sobre el versículo "que D'os creó para hacer": todo lo creado durante los seis días de la Creación requiere que se lo haga, etc., es decir, que se lo rectifique; véase allí.

ועדי"ז הוא מה שיחזקאל כשראה את המרכבה הקדושה כתיב וארא והנה רוח סערה כו' ענן גדול ואש כו'

Y de modo similar, cuando Yejezkel vio la Carroza sagrada, está escrito: "Y miré, y he aquí un viento tempestuoso", etc., "una gran nube y fuego", etc.

(וע' זח"ב [זהר חלק ב'] ויקהל דף ר"ג ע"א. ובפ' יתרו דס"ט ע"ב בענין מתוך הסנה. ורזא דא מי יתן טהור מטמא כו' ע"ש ובספר עה"ק [עבודת הקודש] חלק רביעי פ"ט ובשל"ה [ובשני לוחות הברית] דקט"ז רע"ב [ריש עמוד ב] ודקל"ט ע"ב בד"ה ומברך המבדיל כו':) ד

(Y véase el Zóhar, parte II, Vayakhel, folio 203, lado a; y en Parshat Yitró, folio 69, lado b, acerca de "desde dentro de la zarza", y "El secreto de esto es: '¿Quién puede sacar lo puro de lo impuro?', etc."; véase allí. Y en el libro Avodat HaKódesh, cuarta parte, capítulo 19; y en el Shelah, folio 116, comienzo del lado b, y folio 139, lado b, en el pasaje que comienza "Y bendice: Quien separa", etc.)

ובשנה החמישית תאכלו את פריו להוסיף לכם תבואתו כו'. בספר ש"א [שער א'] שער ה' פ"י שאז הוא בבחי' ה' אחרונה דשם הוי'

4. "Y en el quinto año comerán su fruto, para que aumente su producción para ustedes", etc. En el libro Shaarei Orah, Puerta 5, explica que entonces corresponde al nivel de la hei final del Nombre Havaíá.

וזהו ובשנה החמישית כו' והיינו כי בחי' מלכות נקראת לפעמים בשם דלי"ת ופעמים בשם ה'

Y esto es [lo que significa] "Y en el quinto año", etc. Es decir, el nivel de Maljut a veces recibe el nombre de dalet y otras veces el de hei.

וזהו ענין יהודה שיש בו ד' וה' כו' (כמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] ר"פ ויקרא וע' זח"ג [זהר חלק ג] חקת ק"פ ע"ב בענין ה' ד' הוות)

Y este es el sentido de Yehudá, en cuyo nombre hay una dalet y una hei, etc. (como escribe el Ramaz al comienzo de Parshat Vayikrá; y véase el Zóhar, parte III, Jukat, folio 180, lado b, acerca de "ella era una hei [y] una dalet").

ויש לבאר כאן עפמ"ש [על פי מה שכתוב] הרמ"ז [הרב משה זכות] פ' וירא שם דבשנה הרביעית מקבלת משני שלישים של תפארת דהיינו עד החזה כו'

Y esto puede explicarse aquí de acuerdo con lo que escribe el Ramaz allí, en Parshat Vayerá: que en el cuarto año recibe de dos tercios de Tiféret, es decir, hasta el pecho, etc.,

ואז נקראת דלת שמקבלת מדי' בחי' תנהי" [תפארת נצח הוד יסוד] אבל בשנה החמישית מקבלת גם משליש העליון של תפארת.

y entonces se la llama dalet, pues recibe de cuatro niveles: Tiféret, Nétzaj, Hod y Yesod; pero en el quinto año recibe también del tercio superior de Tiféret.

24 ואזי היא בחי' ה' ועמ"ש מענין זה בביאור ע"פ ושמתי כדכד שמשותיך בסופו. וביאור ענין שלישיין אלו שבתפארת הענין כי המדה ת"ת [תפארת] עדי"מ באדם למטה יש בה חב"ד [חכמה בינה ודעת] חג"ת [חסד גבורה תפארת] נהי" [נצח הוד יסוד].

Y entonces es el nivel de hei. Véase lo escrito sobre este asunto en la explicación del versículo “Y haré tus ventanas de kadkod”, al final. La explicación de estos tercios de Tiféret es que el atributo de Tiféret, a modo de ejemplo en el hombre de abajo, contiene Jojmá, Biná y Daat; Jésed, Guevurá y Tiféret; Nétzaj, Hod y Yesod.

חב"ד [חכמה בינה ודעת] הוא השכל והשגה למה יתפאר עדי"מ כדי שישבחו ויכירו תפארתו וגדלו והתפארות שכלבו להתפאר הוא העצם חג"ת [חסד גבורה תפארת] שבה.

Jojmá, Biná y Daat son el razonamiento y la comprensión de por qué debería enorgullecerse; por ejemplo, para que lo elogien y reconozcan su gloria y su grandeza. Y el enorgullecimiento en su corazón, [el impulso] de enorgullecerse, es la esencia: el Jésed, la Guevurá y la Tiféret que hay en él.

25 ונהי" [ונצח הוד יסוד] הוא ההתפשטות שעושה מעשה להתפאר כענין בהראותו את עושר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו או מדבר

Y Nétzaj, Hod y Yesod son la extensión que realiza una acción para glorificarse, como en “cuando mostró las riquezas de la gloria de su reino y el esplendor precioso de su grandeza”, o habla

דבורים שבהם יוכלו אחרים להכיר שבחו הרי המעשה או הדבורים שהכוונה בהם להתפאר מבחי' נהי" [נצח הוד יסוד] שבו לבר מגופא ואינו ערוך לעצמיות המדה.

palabras por medio de las cuales otros pueden reconocer sus méritos. Así, la acción o las palabras cuya intención es glorificarse provienen del nivel de Nétzaj, Hod y Yesod que hay en él, “fuera del cuerpo”, y no son comparables con la esencia del atributo.

או י"ל [יש לומר] באופן אחר כמו עד"מ שיש התפארות מן עשייה שהתפארות הלז הוא מדבר שחוצה לו ונפרד מעצמיות

O puede explicarse de otra manera: por ejemplo, hay una glorificación que proviene de algo que uno hizo, y esa glorificación proviene de algo exterior a él y separado de [su] esencia,

כמו התפארות שיפואר וישובח במעשיו שיעשה כלי נאה וציור נאה שיכירו כח הפועל וישבחוהו הרי עיקר השבח בו מצד הכלי ויופי מלאכתה וה"ז [והרי זה] רחוק מאד מתפארת ושבח עצמיות הפועל

como la glorificación de ser honrado y elogiado por sus obras: hace una vasija hermosa y una pintura hermosa, de modo que reconocen la capacidad del artífice y lo elogian. En este caso, el elogio principal que recibe se debe a la vasija y a la belleza de su elaboración, y esto está muy lejos de la gloria y el elogio de la esencia misma del artífice,

שהרי אין זה שבח אלא מה שיכול לעשות כמה כלים נאים והכלי הוא מובדל ממנו שאינו אלא התפשטות מכחו

pues este elogio solo consiste en que puede hacer muchas vasijas hermosas, y la vasija está separada de él, pues no es más que una extensión de su capacidad.

אבל כשישבחוהו בדבר שמעצמותו כגון שישבחו ויפארו את קולו שהוא ערב מאד תאיר ביותר עצמות מדת התפארות בזה ממה שיפארו וישבחו את מכתבו וציורו וכדומה וכן כשישבחו את גופו וכשרו שהם יפים מאד.

Pero cuando lo elogian por algo que forma parte de su propio ser, por ejemplo, cuando elogian y celebran su voz por ser muy dulce, la esencia del atributo de la glorificación resplandecerá más en esto que cuando celebran y elogian su caligrafía, sus dibujos y cosas semejantes; y lo mismo ocurre cuando elogian su cuerpo y su carne por ser muy hermosos.

26 ומכש"כ [ומכל שכן] כשיפארו את חב"ד [חכמה בינה ודעת] שלו כל שהשבח והתפארת בדבר קרוב אל עצמותו תתעורר ביותר עצמות המדה וכל שהתפארת בדבר רחוק יותר מעצמותו יהיה יותר מבחי' נה"י [נצח הוד יסוד] שבו.

Y mucho más aún cuando glorifican su Jojmá (sabiduría), Biná (entendimiento) y Daat (conocimiento). Cuanto más cercanos a su esencia sean la alabanza y el ensalzamiento, más se despertará la esencia del atributo; y cuanto más alejado de su esencia sea aquello por lo que se lo ensalza, más corresponderá al nivel de Nétzaj (victoria), Hod (esplendor) y Yesod (fundamento) que hay en él.

ועדי"ז י"ל [יש לומר] פי' ומבחר שלישיו דפרעה טבעו בים סוף כו' היינו גם שליש העליון חב"ד [חכמה בינה ודעת] שבו כמ"ש במ"א.

De manera similar, se puede explicar el sentido de “y los más selectos de sus shalishim (oficiales)” del faraón “se ahogaron en el Mar de los Juncos”, etc.: es decir, también el tercio superior (shelish), la Jojmá, Biná y Daat que había en él, como se explica en otro lugar.

27 ומובן למשכיל שהמדה ת"ת [תפארת] אינה מהות מדה ממש כשאר המדות שהם עצם המשכת דבר מה כמו חסדים או גבורות

Se entiende para quien comprende que el atributo de Tiféret (belleza) no es la esencia de un atributo propiamente dicho, como los demás atributos, que consisten en la propia emanación de algo, como las bondades (jasadim) o las severidades (guevurot);

אבל התפארת היא מדה כוללת שישנה בכל המדות שאינה רק ענין הכוונה והתועלת בכל מדה למה תימשך ולא יזה צורך

sino que Tiféret es un atributo abarcador, presente en todos los atributos, pues no es más que la intención y el propósito de cada atributo: por qué debe emanar y con qué fin.

כמו להשפיע חסד כדי שיכיר המקבל טובו וחסדו ה"ז [הרי זה] ת"ת [תפארת] שבחסד וכן ת"ת [תפארת] שבחכמה הכוונה בהשפעת השכל

Por ejemplo, otorgar bondad para que quien la recibe reconozca su bondad y benevolencia: esto es la Tiféret dentro de Jésed. Asimismo, la Tiféret dentro de Jojmá es la intención, al transmitir intelecto,

כדי שיכירו חכמתו ואפילו לרצון ישנה מדת תפארת למה ירצה כך וכמשי"ל [וכמה שכתוב לעיל] בענין נתאוהה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים (ועיי' בשי"א [בשער א'] שער ה'). ועדי"מ זה יובן הנמשל למעלה.

para que reconozcan su sabiduría. Incluso la voluntad tiene un atributo de Tiféret: por qué quiere aquello que quiere; como se explicó arriba acerca de “el Santo, bendito sea, deseó tener una morada en los mundos inferiores” (véase también Shaarei Orah, Gate 5). Mediante esta analogía se comprenderá el concepto correspondiente en lo Alto:

שבח"י תפארת גדולתו ית' שבאצ"י שייך בה ג"כ ג' שלישין היינו שהדבור עליון מדת מלכותו ית' מקבל תחלה רק משליש התחתון של תפארת

que el nivel de la Tiféret de Su grandeza, bendito sea, en Atzilut también tiene tres tercios; es decir, la palabra suprema, el atributo de Su Maljut, bendito sea, recibe al principio únicamente del tercio inferior de Tiféret,

כי מה שיוכל להתגלות בדבור להנבראים הוא הבח"י היותר תחתונה מיקר תפארת גדולתו ית' וכמאמר תתברך בשמים ממעל ועל הארץ מתחת על כל שבח מעשה ידיך כו' יפארוך סלה.

pues lo que puede revelarse mediante la palabra a los seres creados es el nivel más bajo de la preciosa gloria de Su grandeza, bendito sea; como dice la plegaria: "Bendito seas en los cielos arriba y en la tierra abajo, por toda la alabanza de la obra de Tus manos", etc., "te glorificarán por siempre, Selá".

שכל העולמות שמים וארץ מן הארץ לרקיע ת"ק שנה אינה אלא בח"י מעשה ידיך שכמו במעשה ידי אדם עד"מ אינו מלובש אלא כח המעשה.

Pues todos los mundos, los cielos y la tierra —desde la tierra hasta el firmamento hay una distancia de quinientos años— no son más que el nivel de "la obra de Tus manos". Pues, a modo de analogía, en la obra de las manos de una persona solo se reviste la fuerza de la acción,

שהוא הכח היותר פחות שבכחות הנפש כו' כך החיות המלובש בכל העולמות אינו אלא בח"י כח המעשה. שאינו נוגע לעצמות ומהות כו' כמ"ש כ"ז [כל זה] בד"ה בחודש השלישי לצאת בני ישראל.

que es la más baja entre las fuerzas del alma, etc.; así también, la fuerza vital revestida en todos los mundos no es más que el nivel de la fuerza de la acción, que no atañe a la esencia y el ser, etc., como se explica todo esto en el discurso que comienza "En el tercer mes, después de que los hijos de Israel salieron".

נמצא אשר כל מה שיוכלו הנבראים להלל ולשבח את הקב"ה במה שברא כל העולמות מאין ליש.

Resulta que todo aquello por lo que los seres creados pueden alabar y ensalzar al Santo, bendito sea, es que Él creó todos los mundos, haciendo que lo que era nada se volviera algo.

28 וזהו ענין פרק שירה שאומרים הנבראים וכן שיר המלאכים כל בעלי השיר יוצאים בשיר. הרי כל השגתם רק בבחי' שבח מעשה ידיך והרי זה כמו עד"מ מי שהוא חכם מופלא עד להפליא.

Y este es el sentido de Perek Shirah, que recitan las criaturas, y asimismo del canto de los ángeles: «Todos los que cantan salen con canto». Por lo tanto, toda su comprensión se limita al nivel de «la alabanza de la obra de Tus manos». Esto es, a modo de analogía, como alguien de sabiduría extraordinaria, asombrosa más allá de todo asombro,

ומשבחים אותו רק במה שיוכל לכתוב או לצייר יפה. שזהו הבחינה היותר אחרונה שבו ועד"מ ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אין צור כאלקינו אין צייר כאלקינו כו'

y solo lo elogian por aquello que puede escribir o dibujar con belleza, pues ese es el nivel más bajo de su persona. En esta línea, nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron: «No hay roca (tzur) como nuestro D'os»: no hay artista (tzayar) como nuestro D'os», etc.

ועד"מ ארז"ל פ"ה דברכות דל"ג ע"ב משל למלך ב"ו [בשר ודם] שהיו לו אלף אלפים דינרי זהב והיו משבחים אותו בשל כסף והלא גנאי הוא לו כו' ע"ש.

En esta línea, nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron (Berachos, capítulo 5, folio 33, lado b): «Una parábola: un rey de carne y hueso que tenía mil veces mil dinares de oro, y lo elogiaban por los de plata; ¿acaso no es esto una deshonra para él?», etc.; véase allí.

(ועיין מזה בשל"ה [בשני לוחות הברית] במסכת תמיד שלו דרנ"ו ע"ב וד' רנ"ז ע"א שהאריך בזה). וזהו ענין הפי' שהדבור עליון מקור דבי"ע מקבל משליש התחתון של מדת התפארת שבאצילות שהוא עד"מ שבח מעשה ידיך כו' כנ"ל.

(Y véase sobre esto en el Shelah, en su tratado Tamid, folio 256, lado b, y folio 257, lado a, donde lo desarrolla extensamente.) Y este es el sentido de la explicación de que el habla suprema, la fuente de Beriá, Yetzirá y Asiá, recibe del tercio inferior del atributo de Tiféret de Atzilut, que corresponde, a modo de analogía, a «la alabanza de la obra de Tus manos», etc., como se mencionó antes.

ואפשר לומר ענין ג' שלישין דתפארת ע"ד שכללות העולמות נחלקים לג' בחי' היינו עולמות בי"ע ועולם האצילות ועולמות שלמעלה מאצילות.

Y se puede explicar el asunto de los tres tercios de Tiféret en relación con el hecho de que los mundos, considerados en conjunto, se dividen en tres niveles: los mundos de Beriá, Yetzirá y Asiá; el Mundo de Atzilut; y los mundos que están por encima de Atzilut.

29 וכמשארז"ל [וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] שט בחי' אלף עולמות שאינן כו' שהם מבחי' אין אשר והחכמה מאין תמצא כו' ועמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] פ' שלח דקנ"ט סע"א [סוף עמוד א] בפ"י המאמר תלת עלמין אית ליה לקוב"ה [לקודשא בריך הוא].

Como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: «Él viaja por dieciocho mil mundos», «que no son» (she'einan), etc.; estos pertenecen al nivel de ayin (nada), como en «Y la sabiduría se encuentra a partir de ayin (nada)», etc. Véase también lo que escribe el Ramaz sobre la parashá de Shelaj, folio 159, final del lado a, al explicar la afirmación: «El Santo, bendito sea, tiene tres mundos».

אשר בכל עולם מגי מיני עולמות הנ"ל מתגלה יותר מיקר תפארת גדולת אור א"ס ב"ה שאין ערוך הגילוי שבבי"ע לגבי הגילוי שבאצילות

Pues en cada mundo de los tres tipos de mundos mencionados arriba se revela más de la preciosa gloria de la grandeza de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea; la revelación en Beriá, Yetzirá y Asíá no admite comparación con la revelación en Atzilut,

וכמ"כ [וכמו כן] אין ערוך הגילוי שבאצ"ל לגבי הגילוי שבעולם הא"ס כו' ועמ"ש ע"פ הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיחה כו'.

y, del mismo modo, la revelación en Atzilut no admite comparación con la revelación en el Mundo del Infinito, etc. Véase lo escrito acerca del versículo: «El esplendor de la gloria de Tu majestad, y las palabras de Tus maravillas referiré», etc.

30 וזהו ענין ג"פ [גי פעמים] קדוש ועמ"ש סד"ה ועשית בגדי קדש שבתיקון ועשיית בגדי אהרן יש ג' בחינות ומדרגות.

Y este es el sentido de las tres veces que se dice “santo”. Véase lo escrito al final del discurso que comienza “Y harás vestiduras sagradas”: en la preparación y confección de las vestiduras de Aharón hay tres niveles y grados.

אך כ"ז [כל זה] רק בבחי' האור המאיר בעולמות אבל בעצמותו ית' אין שייך שום השגה רק מודים אנחנו לך. ומה שאנו מהללים זהו לשם תפארתך כו' כנ"ל.

Pero todo esto se refiere únicamente al nivel de la luz que ilumina los mundos; en cuanto a Su Esencia, bendito sea, no cabe en absoluto comprensión alguna, sino solo: “Te damos gracias”. Y aquello que alabamos es “el Nombre de Tu Tiféret”, etc., como se mencionó antes.

31 והנה בשנה ה רביעית מקבלת כנס"י [כנסת ישראל] משליש האחרון של מדת תפארתו ית' והרמ"ז [והרב משה זכות] כ' [כתב] משני שלישין כו' היינו מה שהנבראים יוכלו להלל את הקב"ה שנק' שבח מעשה ידיך כו'

Ahora bien, en el cuarto año, la Congregación de Israel recibe del tercio inferior de Su atributo de Tiféret, bendito sea; y el Ramaz escribe: de dos tercios, etc.; es decir, aquello por lo que los seres creados pueden alabar al Santo, bendito sea, lo cual se llama "la alabanza de la obra de Tus manos", etc.,

כנ"ל וזהו ענין הלולים לה' והלולים לשון רבים היינו שני בחי' הילול זהו ב' שלישי תפארת כו' משא"כ למעלה מזה אין להם השגה.

como se mencionó antes. Y este es el sentido de "alabanzas a Havaíá": "alabanzas" está en plural, lo cual significa dos niveles de alabanza, que son los dos tercios de Tiféret, etc.; pero por encima de esto no tienen comprensión.

אלא שעיי"ז נמשך אח"כ גם מבחי' שליש העליון של מדת תפארתו ית' וזהו ובשנה החמישית כו' להוסיף לכם תבואתו היינו תוספת האור הבא מלמעלה.

Pero por medio de esto, posteriormente también se atrae del nivel del tercio superior de Su atributo de Tiféret, bendito sea. Y este es [el significado de] "Y en el quinto año", etc., "para que aumente su fruto para ustedes": es decir, la luz adicional que viene de arriba.

32 ואזי היא בבחי' ה"א. מה שבחי' דל"ת הוא לשון דלות ועניות לגבי בחי' זו דה"א.

Y entonces está en el nivel de hei, mientras que el nivel de dalet expresa pobreza (dalut) y carencia en relación con este nivel de hei.

ומזה יובן בתוספת ביאור מ"ש בד"ה ראו כי ה' נתן לכם השבת בענין בה"א [בית הלל אומרים] נברא העוה"ז

De esto se comprenderá, con una explicación adicional, lo que está escrito en el discurso que comienza "Vean que Havaíá les ha dado el Shabat", acerca de que "con la hei fue creado este mundo",

וצריך להמשיך גילוי בחי' ה' זה והיינו ע"ד המבואר כאן וז"ש [וזהו שכתוב] לעבדה ולשמרה בשני ההי"ן y [que] es necesario hacer descender la revelación de este nivel de hei; esto sigue la línea de lo explicado aquí. Y este es [el sentido de] lo que está escrito: "para trabajarla y cuidarla", con las dos hei;

והיינו המשכת ה' עילאה בחי' י"ה והמשכת ה' תתאה ו"ה כו' ועיין בע"ה [בעץ חיים] שער ל"א פ"ז [פרק ז']
מ"ש ע"פ ארבע הידות יהיה לכם והחמישית לפרעה.

es decir, hacer descender la hei superior, el nivel de yud-hei, y hacer descender la hei inferior, vav-hei, etc. Véase también Etz Chaim, Sha'ar 31, capítulo 7, lo que está escrito sobre el versículo: "Cuatro partes serán para ustedes, y la quinta para el Faraón".

(ועמ"ש מזה בביאור ע"פ צאינה וראינה כו' בסופו ומ"ש סד"ה קדש ישראל לה'). וזהו הוד והדר לפניו
עוז וחדוה במקומו (בד"ה א' סי' י"ז כ"ז).

(Y véase lo escrito sobre este tema en la explicación del versículo "Salgan y vean", etc., al final de esta, y lo escrito al final del discurso que comienza "Israel es santo para Havaiá".) Y este es [el sentido de] "Majestad (Hod) y esplendor están ante Él; fuerza y alegría, en Su lugar" (Divrei HaYamim I, capítulo 16, [versículo] 27).

ופי' הוד והדר לפניו יש לפרש על ענין השיר שהמלאכים מרננים ומשבחים לפניו כדמשמע ברבות
בפתיחתא דאיכה דנ"ה ע"א שאמרו המלאכים כתיב הוד והדר לפניו ואתה אומר כדין כו' ע"ש.

El significado de "Majestad y esplendor están ante Él" puede explicarse como referido al canto que los ángeles entonan y con el que alaban ante Él, como se da a entender en [Midrash] Rabbah, en la introducción (Pesichta) a Eichah, folio 55, lado a, donde los ángeles dijeron: "Está escrito: 'Majestad y esplendor están ante Él', ¿y Tú dices así?", etc.; véase allí.

ומזה נמשך עוז וחדוה במקומו שהתענוג נמשך מביטול היש כמ"ש בד"ה את קרבני לחמי בענין לויתן
זה יצרת לשחק בו כו'

De esto se deriva "fuerza y alegría, en Su lugar", pues el deleite se deriva de la autoanulación del yesh (bitul hayesh), como se explica en el discurso que comienza "Mi ofrenda, Mi pan", acerca de "Este Leviatán que formaste para jugar con él", etc.

וכן בגמרא (פ"ק [פרק קמא] דחגיגה דף ה' ע"ב) פירשו הוד והדר לפניו דמירי בבתי בראי כו'.

Asimismo, en la Guemará (Jaguigá, capítulo 1, folio 5, lado b) explicaron que "Majestad y esplendor están ante Él" se refiere a las cámaras exteriores, etc.

והיינו כי ידוע שהתפשטות המדה היא העלאת מ"נ [מ"ן נוקבין] אל העצמיו' [העצמיות] עד"מ באדם כאשר יפארו זולתו תתעורר בלבו עצמיות התפארות ועפ"ז [ועל פי זה] יובן דההוד והדר אשר לפניו גורם עוז וחדוה במקומו

Es decir, es sabido que la expansión del atributo es una elevación de mayin nukvin (aguas femeninas) hacia la esencia. A modo de analogía, en una persona: cuando otros lo elogian, se despierta en su corazón la esencia de su propio sentimiento de gloria. En consecuencia, se comprenderá que la majestad y el esplendor que están ante Él causan fuerza y alegría en Su lugar,

כי עי"ז הם מוסיפין אורות הת"ת [התפארת] דאצי" העצמי בבחי' אצי" וזהו להוסיף לכם תבואתו בי שלישי עליונים דת"ת [דתפארת] בשנה החמישית.

pues mediante esto agregan las luces de la Tiféret esencial de Atzilut, en el nivel de Atzilut. Y esto es "para aumentar su producción para ustedes": los dos tercios superiores de Tiféret, en el quinto año.

33 ואפ"ל [ואפשר לומר] עוד כי ג' שנים הראשונות הם כנגד בי"ע שהדבור עליון מוסתר בהם והם יש ודבר נפרד בפ"ע [בפני עצמן].

Se puede decir además que los primeros tres años corresponden a Beriá, Yetzirá y Asiá, en los cuales está oculta la palabra suprema, y estos son un yesh (algo) y una entidad separada en sí misma.

והיינו כשאין יחוד בי"ע עם אצילות דהיינו יחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] כמ"ש כרוב אחד מקצה מזה. (עיין בת"א [בתורה אור] ס"פ תרומה).

Esto es cuando no hay unión de Beriá, Yetzirá y Asiá con Atzilut, es decir, la unión de Zeir Anpín y Nukvá, como está escrito: «un querubín en el extremo, de un lado». (Véase Torah Ohr, al final de la parashá Terumá).

וה"ע [וזהו ענין] מיעוט הירח כשאין יחוד שמשא וסיהרא ואזי הג"ק [הג' קליפות] יונקים ממנה. אבל ובשנה הרביעית זהו נגד עולם האצילות שהמל' מקור דבי"ע מתייחדת עם ז"א דאצי"

Y este es el asunto de la disminución de la luna, cuando no hay unión del sol y la luna (shimsha ve-sihara), y entonces las tres kelipot impuras reciben sustento de ella. Pero «y en el cuarto año» corresponde al Mundo de Atzilut, en el que Maljut, la fuente de Beriá, Yetzirá y Asiá, se une con Zeir Anpín de Atzilut;

והוא ענין המשכת הביטול העליון דמ"ה [דשם מ"ה] בהנבראים ע"ד מה ראו על ככה ומה הגיע אליהם אזי יהיו כל פרי קדש הלולים.

y este es el asunto de atraer la autoanulación (bitul) suprema de Mah hacia los seres creados, a la manera de «¿Qué (mah) vieron para que ocurriera esto, y qué (mah) les sobrevino?». Entonces «todo su fruto» será «santo, para alabanzas»,

להיות יחודים עליונים יחוד י"ה ויחוד ו"ה כו' ועמ"ש ע"פ מי מנה בענין ומספר את רובע ישראל ויש לקשרו עמש"ל [עיי' מה שכתוב לעיל] דבג' שנים הראשונות מקבלת מחיצוני [מחיצוניות] המדות

de modo que haya uniones supremas: la unión de yud-hei y la unión de vav-hei, etc. Véase lo escrito sobre el versículo «¿Quién ha contado?», acerca de «y ha contado la cuarta parte (rova) de Israel». Y esto puede relacionarse con lo escrito arriba: que en los primeros tres años recibe de la dimensión exterior de los atributos,

שהם בחי' נה"י [נצח הוד יסוד] ובשנה הרביעית מקבלת מהפנימי [מהפנימיות / מהפנימית] משליש ת"ת [תפארת] אשר ד' בחי' תנה"י [תפארת נצח הוד יסוד] הם ג"כ בחי' אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] שבז"א כו'

que son el nivel de Nétzaj, Hod y Yesod; y en el cuarto año recibe de la dimensión interior, de un tercio de Tiféret; pues los cuatro niveles de Tiféret, Nétzaj, Hod y Yesod son también el nivel de Atzilut, Beriá, Yetzirá y Asiá dentro de Zeir Anpín, etc.

ועפ"ז [ועל פי זה] י"ל [יש לומר] בחי' ובשנה החמישית כו' להוסיף לכם זהו תוספת אור הנמשך מקוצו של יו"ד דשם הוי' והוא בחי' הכתר כו'

De acuerdo con esto, se puede explicar el nivel de «y en el quinto año», etc.: «para que aumente para ustedes» es una luz adicional que se atrae desde la punta (kots) de la yud del Nombre Havaia, que es el nivel de Kéter, etc.;

ומשם דוקא נמשך תוספת האור להוסיף לכם כו' ועמ"ש במ"א בענין יוסף שנקרא כן ע"ש תוספת האור כו'.

y precisamente desde allí se atrae la luz adicional, «para que aumente para ustedes», etc. Véase lo escrito en otro lugar acerca de Yosef, llamado así por la adición (tosefet) de luz, etc.

וזהו ויוסף הורד כו' ע"י ששם עלו שבטים כו' להודות כו' שע"י העלאה זו נמשך תוספת האור מבחי' יסוד דא"ק [דאדם קדמון] שהוא ג"כ ענין הוד והדר לפניו.

Y esto es [lo que significa] “Y Yosef fue llevado abajo”, etc., mediante “Pues allí subieron las tribus”, etc., “para dar gracias”, etc.: porque a través de este ascenso se atrae una luz adicional desde el nivel de Yesod (fundamento) de Adam Kadmon, que también corresponde a “Majestad y esplendor están delante de Él”,

בחי' הדר כו'. (ועיין עוד מענין פסוק ונטעתם כל עץ מאכל ברבות פ' נשא פ"י [פרק י' / פרשה י'] דרל"ו ד' ובפ' שלח לך. ובשה"ש [ובשיר השירים] רבה בפ' שוקיו עמודי שש וס"פ חכו ממתקים):

el nivel de “esplendor (hadar)”, etc. (Y véase más sobre el tema del versículo “y plantarán todo árbol frutal” en [Midrash] Rabbah, Parshas Nasso, sección 10, folio 236d, y en Parshas Shelach Lecha; y en Shir HaShirim Rabbah, sobre “Sus piernas son pilares de mármol”, y al final de “Su paladar es sumamente dulce”).

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA

Sobre esta edición

Esta edición contiene el texto hebreo y la traducción al español.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nuestra traducción al español, hecha de nuestra traducción inglesa del hebreo, sin las notas de Kehot: CC BY 4.0.

Esta edición en su conjunto: CC BY-NC 4.0. Puede copiarse, imprimirse y compartirse libremente, citando a Kehot Publication Society y likuteitorah.com; no puede venderse. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traducción al español se hizo desde la edición en inglés de likuteitorah.com con ayuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), con el hebreo al lado para cotejar; todavía no la revisó un editor humano. Coteja con el hebreo todo lo importante.

El Rebe pidió que los maamarim de la parashá de la semana, la «Parashá jasídica», se estudien durante esa semana, repartidos en sus siete días (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Por qué estudiarla y las brajot del Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un proyecto gratuito y sin fines de lucro; aquí no se vende nada. Sin afiliación con Kehot, Sefaria ni la Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/es/likutei-torah/kedoshim/1/

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Levi Itzjak